

Podborský, Vladimír

Pětaosmdesátiny profesora Františka Kalouska

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1986, vol. 35, iss. E31, pp. 178-179

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109709>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Dr. V. Hrubý působil od roku 1952 rovněž jako externí učitel na katedře prehistorie FF UJEP. Přednášel a konal zde semináře z pravěku ČSSR a pravěku Evropy (doba bronzová), z terénní teorie a praxe, z muzeologie, ale zvláště z oboru jemu nejbližšího — ze slovanské archeologie. Roku 1957 se zde také pro obor slovanské archeologie habilitoval. Roku 1966 získal hodnost doktora historických věd a 1969 proběhlo na naší fakultě profesorské řízení, jehož výsledkem byl návrh na jmenování Viléma Hrubého profesorem slovanské archeologie. Jmenovaný však působil přechodně i na přírodovědecké fakultě UJEP a na filozofické fakultě KU v Bratislavě.

Bylo by možno zdůraznit také rozsáhlou spolkovou a organizační činnost prof. Hrubého (Moravský archeologický klub, Československá společnost archeologická, Muzejní spolek atd.), činnost v nejrůznějších odborných a zkušebních komisích, v komisích pro obhajoby doktorských a kandidátských disertačních prací i v komisích okresního měřítká. Bylo by možno vzpomínat jeho činnost v redakčních radách i jeho veřejné prospěšnou práci poslance národních výborů. Bylo by konečně více než potřebné uvést četná vyznamenání, veřejná uznání, diplomy, medaile, čestná občanství a další ocenění, kterých se prof. Hrubému dostalo. Všechna tato vyznamenání však ustupují do pozadí před vědeckými i lidskými kvalitami zesnulého i před jeho imponantním vědeckým dílem.

Na katedře archeologie a muzeologie nebude nikdy zapomenuto plodného působení prof. V. Hrubého. Celé generace moravských, českých i slovenských archeologů, které pomáhal vzdělávat a vědecky formovat, budou vždy s úctou a díky vzpomínat jeho zaměřených výkladů, pedagogického citu a příkladu, jímž dovedl rozněcovat i přitahovat.

S prof. Vilémem Hrubým odešla jedna z vůdčích osobností československé archeologie, badatel, který se již za života stal pojmem slovanské archeologie a který jako legenda bude provázet osudy naší, zejména slovanské archeologie dlouho do budoucnosti.

DER TODESFALL VON PROF. Dr. VILÉM HRUBÝ

23. 9. 1985 ist Prof. Dr. Vilém Hrubý, DrSc., langjähriger Leiter der prähistorischen Abteilung und wissenschaftlicher Stellvertreter des Direktors des Mährischen Museums in Brno, unerwartet verstorben. Seit 1932 wirkte V. Hrubý als Lehrer im Kreise Uherské Hradiště, vor allem in Staré Město; unter dem Einfluss von A. Zelnitius hat er auf dieser bekannten grossmährischen Lokalität praktische archäologische Forschungen in Angriff genommen. Nach dem Studium bei Prof. E. Šimek an der Brünnner Universität hat Dr. V. Hrubý die Arbeiten in Staré Město fortgesetzt und hier sowie in der Umgebung (Modrá, Osvětimany, Uherské Hradiště-Sady, Zlechov) viele bedeutende Entdeckungen gemacht. Früh ist er zu einem bedeutenden Repräsentanten der tschechoslowakischen slawischen Archäologie geworden. Seit 1952 hat V. Hrubý am Lehrstuhl für Prähistorie unserer Fakultät Vorlesungen gehalten und Seminare geführt.

Vladimír Podborský

PĚTAOSMDESÁTINY PROFESORA FRANTIŠKA KALOUSKA

20. prosince 1986 se dožívá v plné svěžesti pětáosmdesátých narozenin emeritní univerzitní profesor PhDr. František Kalousek, dlouholetý vedoucí katedry prehistorie (dnešní katedry archeologie a muzeologie) FF UJEP v Brně.

Prof. Kalousek patří k posledním žijícím příslušníkům zakladatelské generace moderní československé archeologie. S jeho jménem je spojena nejen historie brněnské univerzity, zvláště její pedagogické a filozofické fakulty, ale především také podíl na moderní koncepci poválečné československé archeologie a realizace velkých te-

rénních výzkumů ve Znojmě-Hradišti, v Těšetících a v Břeclavi-Pohansku. Vedle akademických funkcí a funkcí v celostátních orgánech československé archeologie vedl prof. Kalousek od roku 1958 do roku 1970 katedru prehistorie FF UJEP, kterou vybudoval ve vzorné teoretické a vědeckovýzkumné pracoviště, jehož význam přesáhl rámec ČSSR.

V pedagogicko-vědecké práci obsáhl jubilant pravěkou a ranou dějinnou dobu v celém rozsahu. Jeho vysoce fundované vysokoškolské přednášky pokrývaly stejně paleolit, neolit, eneolit, dobu bronzovou, slovanské osídlení ČSSR aj., jako témata a metodologická a přehledná. Také publikačně zasáhl do všech úseků našeho pravěku, nejvíce však do slovanské archeologie (monografie Břeclav-Pohansko I. Velkomoravské pohřebiště u kostela, Brno 1971). K velké škodě evropské vědy se nedostala do tisku Kalouskova objemná monografie o lidu šňůrové kultury na Moravě, kterou svoji vědeckou dráhu kdysi zahajoval.

Prof. Kalousek vychoval celé generace odborně i politicky zdatných archeologů, kteří dnes působí nejen v českých zemích a na Slovensku, nýbrž i v zahraničí. Jako realizátor idee spojení teorie s praxí kladl důraz na teoretickou analýzu oboru i na progresivní heuristické metody, terénní a laboratorní techniky a na spolupráci s blízkými vědními obory. Jeho manažerská práce v oboru byla průkopnická a profilovala zvláště brněnskou archeologickou školu způsobem, který nelze anulovat a který i do budoucna bude přinášet trvalý efekt.

Životní dílo prof. F. Kalouska bylo na stránkách našich odborných časopisů již vícekrát zhodnoceno (naposledy ve SIA XXIX/2, 1981, 448—451; AR XXXIV, 1982, 216). Obsáhlou stat o životě a díle jubilantové přinesl také náš Sborník (SPFFBU E 16, 1971, 7—16) při příležitosti 70. narozenin prof. F. Kalouska; zde je také otištěna kompletní bibliografie F. Kalouska do roku 1971.

Redakce SPFFBU přeje jubilantovi, aby mu podzim života dopřál dobré zdraví, hodně životní pohody, rodinných radostí a vrchovatý pocit uspokojení z vykonaného životního díla.

DER FÜNFUNDACHZIGSTE GEBURTSTAG VON PROFESSOR FRANTIŠEK KALOUSEK

Den 20. Dezember 1986 hat der emeritierte Universitätsprofessor Dr. František Kalousek sein 85. Lebensjahr erreicht. Ursprünglich Lehrer, Mitarbeiter des mährischen Archäologen A. Procházka, später einer der ersten Schüler von Prof. E. Šimek an der Philosophischen Fakultät der Universität in Brünn, hat F. Kalousek sein ganzes Leben mit dieser Universität verknüpft. Er war als Professor an der Pädagogischen Fakultät, seit 1954 an der Philosophischen Fakultät der J.-E.-Purkyně-Universität tätig. In den Jahren 1958—1970 war Prof. Kalousek Ordinarius und Leiter der Lehrstuhls für Prähistorie. Dieser Lehrstuhl ist unter seiner Leitung zu einer erstrangigen Forschungsstelle geworden. Aus Initiative von Prof. Kalousek wurden die archäologischen Forschungen auf dem grossmährischen Burgwall in Pohansko bei Břeclav in Südmähren aufgenommen und unter seiner Leitung kam es hier zu den grössten Entdeckungen. Prof. Kalousek hat auch viele Generationen der tschechischen sowie slowakischen Archäologen ausgebildet. Das Lebenswerk von Prof. F. Kalousek wurde zum letztenmal in unserem SPFFBU E 16, 1971, 7—16 eingeschätzt.

Vladimír Podborský

ZIVOTNÍ JUBILEUM PROF. DR. BOHUSLAVA NOVOTNÉHO

Dne 3. října 1986 se dožil 65 let profesor sesterské filozofické fakulty UK v Bratislavě PhDr. Bohuslav Novotný, CSC., vedoucí archeologického oddělení katedry všeobecných dějin uvedené fakulty. Životní jubileum zastihlo prof. Novotného v zeni-